

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 „ — „
Negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy hóra . . . — „ 50 „
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
(Nádossy-féle ház)
hová az előfizetések és a lap
székküldésére vonatkozó fölszó-
lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl
Előfizetések elfogadtnak mé-
valamennyi könyvkereske-
desben.

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér), Böhm Manó ( ) a papir- és könyvkereskedéseiben

A mi dalárdánk jubileuma.

Ez az ünneplésben is hideg, számító közönség két napra szokatlanul fölmelegedett; megtette ez a pécsi közönség, — értve itt azt a részét, melyet a pécsi dalárda nem tisztelhet egyleti körében akár mint közreműködőket, akár mint pártolókat — tehát ez a közönség megtette azt a hallatlanságot is, hogy észrevette a pécsi dalárdát s eljött ünnepelni a dalárdát annak 30 éves fönnállása évfordulóján.

Ez talán a legszebb diadal, melyet a másutt mindig győző pécsi dalárda kivivott, hogy végre meghódította a saját városát is, megtörte a közönyt, melyet a közönség a saját szülöttjeivel szemben tanusított. Ott volt Pécs városának színe-java, ott volt a vidék intelligenciájának nagy része. A dal varázsa, a művészet hatalma kényszerítette e meghódításra a kicsinylők táborát — s az ünnep ezúttal valóságos, szívből jövő, nem mondva csinált ünneppé fejlődött. Nem pusztán a dalárdáé volt a jubileum, hanem az egész közönségé rang, osztály s minden más társadalmi és rendi különbség nélkül.

Az ünnepség zaja eloszlott, a kitüntető lelkes éljenek és tapsok elhangzottak; az elismerő, dicsőítő szónoklatoknak s az egész kétnapos jubileumnak csak apró reminiscenciái maradtak meg a szívekben s az elmékben; az ünnepeletetésnek vége: a pécsi dalárda a két napon át tartó örömmámorból megint visszatérhet a munka csendes hajlékába s kezdheti újra a jövő év tizedre a munkát. Mert egy mindig változó, folyton új elemekkel kiegészülő művésztestületnek mindig új a dolga; a 30 év előtti dalárdának a mai dalárda már ugyanannyiszor átalakított formája mint a hány évet betöltött, s minden évnél előlről kellett kezdeni az önmivelést, hogy az előbbi évek nivóján fönmaradjon. Annál nagyobb érdem, hogy 30 éven át meg tudta tartani magát ezen a magaslaton; nem szállt följebb, mert a mai állapot a tökély foka; de lefelé sem hanyatlott s ezért érdemelte meg ezt a szép jubileumi ünnepeletetést. Hogy erre újabb érdemeket szerezzen, újból a régi munkaprogramm szerint kell tovább működni s küzdve ragaszkodni a kivivott elsőséghez.

Ne pihenjen hát meg a dalárda a babérokon; ne bizakodjék el ezentúl se sikereiben, a versengés folyton a sarkába ösztönzi a vetélytársakat: dolgozzék a kezdő ambíciójával és kitartó buzgóságával, hogy a babérhalom tetején mindig friss koszoruk feküdjenek!

Évfordulón.

(Ünnepi költemény a „Pécsi Dalárda“ harmincz éves fönnállására.)

Dal zengje ünnepeit a dal fiának,
Köszöntse e napot szent ihletés!
Hozsánna szóljon lelkünk fenekéről
S zengje vissza bércz és völgy a dalt!
Harmincz nagy évre néz ez ünnep vissza
S a hála és remény, az összetartás,
Győzelmi zöld babér, fényes dicsőség
Diszítse azt az oltárt, melyen imé
Emlékezésünk tiszta lángja ég!

Harmincz, nagy év... alig hogy újra ébredt
A szörnyű éjszakából nemzetünk,
Amelybe végetünk Arad s Világos
Rémnapja óta dönté a magyart...
... Még zörgött a bilincs a föld alatt
A börtönökben... még zöld fű se lepte
Az áldozatnak siri hantjait,
Midőn elérkezett a „harmadik nap“
Kinszenvedésünk Golgothája mellett
Föltámadásunk husvét-hajnala!
Ezer nyolczszáz és hatvanegy! Viradt,
A felhők meghasadtak, szívünk gyógyult,
Lelkünk remélt — a hajnal érkezett,
S a pirkadó időt a csalógarány
Sorában lelkes ihlettel köszönti
Pécs dalnokserge, a mi hív „dalárdánk.“

E kor teremté szent harmoniáját,
Még idegen nyelv hangzatin: de szívből,
Lélekben e hazának áldozólag,
E szép hazának, melynek oly kevés
Öröme volt, amelynek ajka néma
És homlokán a bánat fátyla volt...
Ti megzendítettétek a danát —
S az özvegy szép haza megint föleszmélt
S remélni, hinni kezdte, hogy jövend
„Egy jobb kor,“ melyről azt mondá a dalnok
Hogy „jöni fog“... igen, mert „jöni kell!...“
S érette „százazreknek ajakán
Buzgó imádság“ szállt az ég felé...

S eljött a jobb kor... és ti, jó dalárok
Jó s zord időben hivi valátok
A gyászoló s az ébredő hazának!
Ti híretek bejárta szép országunk,
S amerre jártatok: a bámulat,
S a szeretet testvér karjába zárt!
Harmoniátok győzött mindenütt,
A dal, amelyet zenge ajkatok,
Csodás viszhangra lelt minden kebelben,
Zászlótok friss babér borítja mindég,
És anyai verseny büszke harsza közt
Legyőzhetlen, s mindig diadalmas
„Pécsi dalárda“ a te lobogód!

Föl azt a zászlót, pécsiek, barátim!
Dalárok! ősi városunk, Pécs, jó anyátok
Legkedvesebbik gyermekének, néked,
„Pécsi dalárda“ ad ma koszorút!
Az anya-áldás legszebb koszorú,
Az anya-csók a legszentebbik diszjel —
Ez száll ma zászlótoknak homlokára,
Pécs városa megáld ma titeket!
S robogjon bár a századév viharja,
Döljön ki egyik év a más után:
Idők viharján, évek zivatarján
Győzelmesen zeng által szép dalod,
Mi büszkeségünk te, „Pécsi dalárda“
S ameddig ezt a dalt hallhatjuk, melynek

Ma minden ize s mindenkor magyar:
Tudjuk, hogy városunk szent ezimerének
Van egy örök fényes gyémántja, disze,
És ez ti vagytok, a mi gyermekink!

Én városom Mecseknek és tövében,
Négy tornyu dómod büszke tornyaként
Törjön föl égre egy örök imádság,
Mit távolból a költő küld feléd!
„Magyarok Istene! te áldd, te tartsd meg
Pécs ősi, drága, szentelt városát!
Ne engedd elnémulni jó lakói
Szívében az összhang örök dalát!
Világok intézője! add reánk a
Harmoniának égi szent malasztját.
Amely „dalárdánk“ művész-ihletében
Dicséretedre, im megtestesült!

Zengjen danátok, győzelmes dalárok,
Bércz- s völgyön által diadalmasan,
S ne feledjétek, hogy mi szíveinkben
E dalnak égi szép viszhangja van!
Zengjétek újabb évtized során át
Mindig győzelmes ajkatok dalát,
S e dalban aldjá meg a magas Isten,
Ki diadalra s öröme segítsen,
Pécs városát — és véle a Hazát!

Dr. V á r a d i A n t a l.

A jubileumi hangverseny.

Impozáns érdeklődést keltett a dalárda jubileumi hangversenye város- és megyeszerte. Hetekkel előbb kapkodva vitték a jegyeket s Valentinnél el is fogyott az utolsóig úgy, hogy a hangverseny estéjén jegyet kérőknek már újabb széksorokat kellett betoldani. Hét óra után már szállingózott a közönség, fél nyolczra majdnem megteltek a székek, holott az előadás csak 8-ra volt hirdetve s ezzel is késni kellett, mert a fővárosi előadók zóna-idő szerint jöven a gyorsvonattal, még nem érkeztek meg. A kibővített pódium elején, a nézőtől jobbra, kis asztalon állottak közszemlére téve az első jutalomdíjak: a három ezüst serleg és az ezüst babérkoszoru, míg az asztalkát a kiválóbb zászlószalagok borították el, balra a sok vihart látott zászló volt kitűzve, szintén elhalmozva a legkiválóbb helyekről kapott zászlószalagokkal.

A nézőtérén Pécs és környékének intelligenciája, az első sorokban meg épen a haut crémje foglalt helyet. A szomszéd megyékből is ellátogattak egyes családok — s elmondhatja a pécsi dalárda, hogy képviselve volt a fél Dunántúl. Ott ült az első sorban Pallavicini Ede örgróf neje, született Majláth Etelka grófnő báránójával Jankovich grófnővel, Kardos Kálmán főispán, Rózsá eredes, Opris postatávirdaigazgató, A i d i n g e r kir. tanácsos polgármester, C s e r e s n y é s kir. táblai tanácselnök, stb. Ott ült a közönség között az első sorokban Váradi Antal édesanyja is Reberics dalárdai alelnök neje társaságában. Vendégekül lerándultak s megjelentek: M a t z k i Valér dr. egri főgimnáziumi tanár, a pécsi dalárda volt tagja, H o r v á t h Béla egri alkapitány és S z a p á r y József egri joghallgató — mindhármán az „Egri Dalkör“ képviseletében.

Nyolcz óra után a teljes katonazenekar rázendítette a Mendelssohn nászindulóját, annak emlékeztetére, hogy ezt annak idején a zászlószenteléskor is játszta az akkori zenekar. A

naszinduló végén a közönség némi nyugtalankodással várta Váradi Antalnak, Pécs fiának s az ország jelenleg élő legnagyobb klasszikus költőjének föllépését s mikor a férfinak is dalszerű poéta megjelent a pódiumon, viharos tüntetéssel fogadta a közönség. A dalárda tagjai Váradi köré csoportosultak s ő elszavalta ez alkalomra irt prólogját oly hévvel, oly bensőséggel, a hogy csak Váradi tud szavalni, a ki már pécsi főgimnáziumi diák korában is a legjobb szavaló volt. Szép, szívhez szóló hangja megrezegtette még tán a rideg falakat is — annál inkább csalt könyveket a hallgatóság szempillái alá. Perczekig tartott a csattogó taps és zúgó éljen s a költőnek többszörösen a pódiumra kellett lépnie, hogy a tüntető tapsokat megköszönje.

Utána a dalárda elénekelt a rövidke jellegű s aztán előadta az első versenydarabot, Rieger „Ki a gond dala” című műdalát, melylyel a dalárda 1868-ban Debreczenben első díjként egy ezüst serleget nyert.

A frenetikus taps, mely e dal után fölhangzott, bizonyította, hogy ezuttal is elnyerheték volna azt az ezüst serleget.

Két magán-piece következett ezután: Chinorány Izabella k. a. zongorajátéka és Ruh Valéria úrhölgy éneke. Chinorány kisasszony Rubinstein egyik „Polonaise”-ét játszta nagy gyakorlottságra valló technikával, de a reá nézve még ismeretlen közönség előtt való nem kevés tartózkodással, melyet csak a biztató tapsok után előadott kis ráadás darabnál küzdött le, a melynél már több melegséget árult el, s nagyobb nyugodtsággal uralkodott a neki idegen s nem is valami jó zongorán. A fiatal zongorásnő, ki Bécsben zeneakadémiát végzett, idővel, mikor a fiatalság hevét a gondolkodó ész békák közé szorítja, kiváló kezelője lesz a zongorának, melyet technikájával már teljesen ural. Ruhné mint énekesnő már ismerőse a pécsi hangversenyközönségnek, s bár évek óta mint jelesen képzett koloratur-énekesnőnek ismerjük, ő azért még mindig tanul s most Fektér, az operaház volt tagja a mestere. A „La Zingara”-t érzéssel énekelte, hanem nála is észrevehető, hogy keveset lép föl a közönség előtt, a mely szokatlan helyzet elmaradhatatlan izgatottsággal jár, melyet ő is a hosszas tapsokra elővett ráadásnál tudott csak leküzdeni. A közönség őt is tüntető tapsal jutalmazta — a rendezőség meg mindkét közreműködő hölgynek föllépésekor díszes csokrot nyújtott át.

A dalárda foglalta el ezután a pódiumot, s épp a következő énekszámhoz akart fogni, mikor előlép Szapáry József az „Egri Dalkör” tagja s dalkörük nevében a következő saját szerzeményű üdvözlő költeményt szavalta el szép, értelmes előadással:

Az „Egri Dalkör” üdvözlője a pécsi dalárdához, 30 éves jubileuma alkalmából.

Ki eszmékért küzd bátran, lankadatlan,
S nem csügged el a vészbe harcza sem, —
Ki nem vonul meg gyáván, csüggedéssel,
Habár jutalma csak közöny leszen,
Ki lelkesülten küzdve, fáradozva,
Diadalra juttatá zászlaját:
Elhoztuk mi is fényes ünnepedre
Az „Egri Dalkör” üdvözlőjét!

Harminez évnek kiérdemelt babérja
Zászlódat már dicsfényel környezi,
Győzőként állsz a multra visszanezve,
Hol minden percz csak fényed hirdeti;
Bavért babérta halmozál a harcban,
Hol pálmáért az eszmék küzdenek,
S a szívhez szólva, dal-varázsod által
Megalkotád örökre fényedet!

Oltárt építél lángoló szivedben,
S ez oltáron a dalnak áldozál,
És hallatán föllekesült dalodra
Az erdős bércz és ékes rónatáj;
Nincs oly vidéke széles e hazának,
Mely nem ismerné fényed, híredet,
S elismeréssel né áldozna néked,
Hol fölhangzott, csak egyszer, éneked!

Oh zengd a dalt hát ihletett ajakkal,
Dalod törjön magasba, égbe föl,
Mit e nemzet év-érezd óta érez,
Örömet, büjút mondó a dalban el!
Hadd tündököljék minden honfiszivben
A honszerem drága gyöngyszeme
S e gyöngyszemekkel fűzze koszoruját
A honnak, minden igaz gyermekel!

A kellemes meglepetés-szerű üdvözlést nemcsak a dalárda köszönte meg éljenezéssel, hanem a közönség is, mely rokonszenvesen tüntetett Eger mellett.

Szapáry a költeményt csinos vörös kötésbe foglalva nyomban át is nyújtotta Aidinger dalárdai elnököknek.

Az ovációk után a dalárda elénekelt Engeszer Mátyas „Szerettek”-jét bizonybizony semmivel sem halványabban, mint amily remekül előadta a régi dalárda hajdan kincses Kolozsvárott, ahol diadalainak egyik legszebbjét aratva, ismét egy ezüst billikomot nyert első díjúl. A közönség majdnem tombolt e dal után s Váradi Antal, ki ekkor már a közönség soraiban foglalt helyet, elragadtatásban azt mondta: „Mit mondanak? hogy egész Magyarországon nincs ilyen dalárda. Nem igaz! Az egész világon nincs ilyen!”

A műsor Rákosi Viktor fölolvasását jelezte. Az arczok már előre titkon mosolyra derültek, melyben benne volt a várakozás, a humor élvezetének előíze. Tüntető tapsvihar fogadta Rákosi Viktort, s mikor a lelkes taps megszűnt, halotti csendült meg a teremben, s a közönség most már derülten leste most már Sipulusz ajkáról a humor mézeseppjét. És Sipulusz elkedélyeskedte, hogy miért nem lett ő dalárda. Kis tárczára való fölolvasás volt az, de annyit s oly jóízűen kacagott rajt a közönség, hogy akár egy kötet adomán sem. Nem is nyugodott meg a közönség a fölolvasás végén s folytonos tapsaival újra föllépésre kényszerítette Sipuluszt, nehányan meg éppen hangos „hogy volt” okkal ostromolták, a miből ő ügyes ötletet kanyarított, azt kérdezve a közönségtől, hogy ugyanezt a tárczát olvassa e föl még egyszer? Ágh Timot dr. a rendező-bizottság elnöke aztán fölnyújtott neki egy másik Sipulusz-tárczát, melyben az ő afrikai utazását írja le. Afrikába nem olyan gyorsan utazik az ember, kivált ha egy dunai gabonaszállítón a Fekete tenger felé indul neki a nagy útnak, hát azért ez a fölolvasás is jócska időt vett igénybe, s így megesezt, hogy a ráadás tiszter akkora volt, mint a program-piece. De hát Sipuluszt szívesen hallgatja a közönség, mert nemcsak hogy ellenállhatatlan kacagató az, amit fölolvas, hanem ő maga is kitünő előadó.

A most leirt hat pont egy szakaszát képezte a műsornak, a II. szakaszt Bolgár Kálmán szép költeménye nyitotta meg második prólogként, melyet Orbán Márton joghallgató adott elő. A közönség zajosan éltette a szerzőt, ki a közönség soraiban foglalt helyet.

Utána az „Ébresztő” következett, melylyel a dalárda 1882-ben Debreczenben ezüst kupát nyert első díjképen. A hatalmas mű ezer nehézségei, melyeket mint az akadályversenyek gátait, mesterségesen szőtt bele a szerző, ezuttal is játékszerek voltak a dalárdának, mely különösen e darabnál mutatta be fegyelmézettségét, a minek hiánya miatt más versenytársai annak idején hanyat-homlok buktak le az Erkel Sándor valódi próbadalának fárasztó és meredek sziklaösvényeiről. Ennél a darabnál s a „Talpra magyar”-nál Matzki, a dalárda volt tagja is együtt énekelte az ő kedves dalárdájával.

Ruhné énekelte ezután Erkel Ferencz „Névtelen hősök” című operájából egy koloraturás áriát szép hatással s a lelkes tapsokra megszerezte még néhány kedves népdallal, melyekkel viharos tapsokat aratott, s ekkor tisztelőitől egy babérkoszorút is kapott.

Végül a dalárda a negyedik versenydarabot, a „Talpra magyar”-t énekelte el mintegy alkalmi jelzőül a fiataliságnak, hogy hát talpra, tánczra!

A közönség átvonult a kaszinó termeibe, mialatt a „Hattyu”-teremből kihordták a székeket, s aztán kezdetét vette a táncz a katonazenekar és az időközben rekvirált Rác Gusztiz muzsikája mellett, a mi eltartott reggel öt óráig.

A „Te Deum.”

Vasárnap délelőtt 11 órakor zászlóval vonult a dalárda a belvárosi plébánia-templomba istentiszteletre, melyen megjelent Kardos Kálmán főispán, Aidinger J. kir. tanácsos polgármester, a királyi tábla bírói kara, az összes helybeli állami hivatalok fejei és főbb tisztjei s egyéb testületek, a fővárosi és egri vendégek, azonkívül nagyszámu előkelő közönség, különösen sok hölgy. A dalárda Hoffer korál-miséjét adta elő valódi műélvezetettel nyújtó precizióval, míg az istentiszteleten Ágh Timot dr. cziszt. r. áldozár, főgimn. tanár, a dalárda tagja czelebrált teljes asszisztenciával.

A disztrakoma.

Hogy mennyire beleékelte magát a pécsi dalárda a város társadalmának minden rétegébe; hogy mennyire ünnepeletté lett ez a kiváló művésztünet, annak exzellens bizonyítékát a vasárnap esti banket képe adta. Végig kellett nézni a „Hattyu” nagytermében a rengeteg patkóalakú asztal körül csoportosuló társaságon, mely mintegy kétszáz fejet számlált, s ott láthattuk a főispán főhelyétől jobbra és balra az egész királyi táblát, a város fejét és tisztikarát, a megye tisztikarának nagy részét, az itteni honvédség fejét, a törvénytisztet, a posta-távirdaigazgatóságot, a pénzügyigazgatóságot, a klérus egyes tagjait, az ügyvédi kar tagjait majdnem kivétel nélkül, a különböző intézetek s a sajtó képviselőit, a nevesebb iparosokat és kereskedőket, kiváló magánzókat, kik a pécsi társaságban szerepet vívók, aztán nagyon sokat a megye kiváló faktoraik közül és a vidék intelligenciája köréből. Vendégeikül ott tisztelte a dalárda Váradi Antalt, Rákosi Viktort, továbbá egri vendégeit: Horváth Béla alkaptányt és Szapáry József joghallgatót. Szóval a társaság oly díszes, a pécsi társaságnak annyira a husából való volt, a milyent csak jelentős események által szült kiváló alkalomhoz egytívé.

Az első pohárköszöntőt Aidinger, a dalárda elnöke mondotta a zászlóanyára, özv. Majláth Györgynére, kinek megbízásából Kardos főispán köszöntötte föl a pécsi dalárdát. A dalárda háromszoros tust énekelte rá. Reberics a dalárda alelnöke a volt s a jelenlevő elnökök: Bánffay Simont és Aidinger Janost éltette, Ágh Timot dr. emelkedett hangú beszéd után Váradi Antalra emelte poharat, a mihez hosszas éljenezéssel járult a társaság; Kardos főispán pedig Rákosi Viktort köszöntötte föl, mi szintén nagy lelkesedést keltett.

Ezután olyan jelenet következett, a mely a jelenlevőknek feledhetetlenül vésődik emlékeztökbe. Váradi Antal az égből hozott szikrával gyújtott mindenfelé a lelkekben azzal a beszéddel, melyet a reá mondott köszöntőre válaszként adott. A beszéd alatt glória támadt Váradi feje körül, s ő szót ihlettel, ékesen, hévvel és lágyan, szívvél és észszel teremve meg — nem pohárköszöntőt; egy költeményt prózában, egy himnuszt, egy imát, vagy — nincs is annak neve, nem is lehet annak száraz verstan formáját adni! Minden mondata egy-egy bevégzett strófa; minden strófa után falrengető taps, éljen; minden strófa után egy-egy cseppel több csepp köny a szemekben, s a legutolsó strófa után olyan tombolás, a mit eddig csak egy-egy istencsókolta költőművész hallhatott eddig ebben az öreg teremben, de az sem, mert a Váradinak jutott tetszés-zaj orkán volt az eddig nálunk hallott tüntetésekhez képest. Pedig nem mondott el, nem festett mást Váradi, mint a mit már hányan és hányan mondtak el: a gyermeknek rajongó szeretetét az anyaföld s az anya iránt. De ilyen formájában, ilyen poétai erővel és főnköltséggel, ily lelket rázó közvetlenséggel, a szív szótárának ily változatos gazdagságával — legalább nekünk — még senki! Sokáig tartotta hatalmában ez a beszéd a hallgatóságot s pihenőre volt szükség, hogy ismét más hurok pengetéséhez szokják a lélek.

Az előbbi beszédnek aztán a kontrasztját adta meg Rákosi Viktor, aki a főispán tisztségjára belekezdett egy szörnyen komoly beszédbe. Kétségbeesve néztünk Rákosira, a várakozásban való csalódottság lehangelő hatása ömlött szét a teremben. Rákosi izgett-mozgott, mesterségesen kereste a komoly témákat mankókul, melyekkel meg-megbotlott, — egyszer aztán meg-rándul a szája szegletén egy ideg, a szemé hamisan félre kacsint, a mivel elárulta, hogy ő mindezt csak így „csinálta,” aztán egy fordulattal eltüntette Rákosit s megint ott állt Sipulusz, a mindenből figurát csináló Sipulusz, a ki kirukkol vele, hogy ne izéljenek ő vele, mert ő nem erre a beszédre készült; neki meg volt mondva előre, hogy őt Haksch Lajos fogja föl-köszönteni, ő attól el is kérte a tisztsöt s már betanulta a feleletet is s most egyszerre nem Haksch, hanem a főispán köszönti föl. Ahogy ő ezt előadta, az a komikum szuperlativusai közé tartozott. A kacagásnak vége-hossza nem volt. Haksch Lajos aztán általános kívánságra föl is köszöntötte Sipuluszt, de már nem hivatalosan, hanem a Sipulusz kedve szerint. Várady Ferencz lapunk volt szerkesztője, a „Pesti Hírlap” szerkesztőjének, Kenedi Gézának távirati meg-

bizásából köszöntötte föl a pécsi dalárdát; Angyal Pál törvényszéki bíró a dalárda fiatal tagjaira, Jilly az „Egri Dalkör“ re és jelenlevő tagjaira: Pulez kir. táblai bíró és Bolgár Kálmán Hoffer Károlyra, a dalárda oszlopos karmesterére; Szapáry József Eger nevében a pécsi dalárdára mondottak köszöntőt. Közben Reberics fölvasta az érkezett üdvözlő táviratokat: a „Budai Dalárda“-tól, a „Debreczeni Dalegylet“ részéről, Paxy altábornagytól, mint a dalárda tiszteletbeli tagjától, Felsmann és Háj Ede alapító tagoktól és Vész Albert távollévő egyleti tagtól. A lakoma folytonos tósztok között és Rácz Gusztai zamatós nótái mellett reggel három óráig tartott.

A pécsi dalárdának

— 30 éves fennállásának emléknappjára. —

Harminez éve épp', hogy hazánk egén
Ama setétes felhő szétszakadt,
Mely mint gyászfátyol rég már hirdeté
Mily nagy csapások érték a magyart.
Derengett újra! a reménysugár
Egy szebb jövőt ígérve csillogott,
S kiengesztelődve a honfisziv
Reménnyel váltá föl a bánatot.

A vér- és könyvtől, kihűlt tűzhelyen
Már újra égett fényvel, lángolón
A szabadságnak tiszta, szent tüze!
És lelkesedve dicső multakon,
Az alkotmányok védő sánczain
Őrt állott újra bátran a magyar,
Szabad lón most az irás és a szó,
Szabadon zengett ajkunkon a dal.

Mint kikeletkor a kis paesirta
Dalával üdözlí a szép tavaszt,
S éneke a hallgatók szívében
Visszhangot kelte, szent érzést fakaszt:
Az újjáébredésnek hajnalán
Tinálatok is fölhangzott a dal,
És égbe szállott ihlet szárnyain
A hallgatóknak hő imáival.

A hála volt az első érzelem
Mely dalotoknak összhangot adott,
Azért szállt égbe s azért vívék föl
Az istenséghez ott az angyalok.
Hazánk nevében szólt a háladal,
Hogy ama setét felhő szétszakadt —
És Istentünk áradó kezével
Megáldá újra a szegény magyart,

Majd mint testvérek egyesülve hűn
Tettétek azt a szentelt fogadást,
Hogy frigyetek dailal serkenti majd
A sziveket, szeretni a hazát.
Oh mily varázsszal hatott dalotok,
Az volt a lelkes szózat igazán,
S a vágy alkotni, tenni a honért
Áttört a szívnek régi bánatán.

S aztán a munka gondjai között
Mi adott irt, erőt, vigasztalást?
A dal, mely fényes multokról regélt,
Majd meg biztatva a jövőbe szállt.
Ott harezok dicsősége fényle ránk,
Itt meg a béke mosolyga felénk;
Szép volt e dal, megérdemel ma is
A honfikéztől egy kevés babért.

Majd meg kilesve szívünk titkait
Érzelmekkel együtt szólt a dal,
Csapongott olykor, enyelgett, játszott,
S méla keservvé változott hamar.
Igy lón dalotok hangja ismerős,
Hisz az szívünknek igaz hangja volt,
Ezrek szive egy szívvé egyesült:
Ezért lón híres a ti dalotok.

Föl dalra hát! a fényes mult után
Csak töletek függ a még szebb jövő,
Hisz láttatok azt, hogy nem csupán mi —
Egy egész nemzet lón elismerő.
És dalotoknak hivatása van,
Mely azt tovább is kincsünké teszi:
Hirdesse nyelvünk igéző báját,
S legyen minden szavában nemzeti!

B o l g á r K á l m á n .

Visszapillantás

a „Pécsi Dalárda“ 30 éves multjára.

Megbizattam, hogy a „Pécsi Dalárda“ történetét rövid vonásokban irjam meg. A megbízást elfogadtam; mert az egyesület megérdemli, hogy működése is nagyobb körben ismeretes legyen, hogy így követőkre találjon nemcsak, de az ifju nemzedék is buzduljon s vigye még előbbre a dalártyget. Midőn az egyesület 25 éves működését megirtam, tettem azt időrendi sorban, részletesen felsorolván az egyes eseményeket. Most, hogy ismétlésekbe ne bocsátkozzam, az időrendi részletezést mellőzöm; de szerény tehetségem szerint ki akarom mutatni, mit tett a „Pécsi Dalárda“ társadalmi és kulturális téren; a dal- és zeneművészet érdekében; a hazafias érzelmek ébresztése és a magyarosodás terjesztése tekintetében s végre a jótékonyág és emberszeretet ügyében.

T á r s a d a l m i m ű k ö d é s e. 30 évvel ezelőtt városunkban egy kis csapat összettel tanácskozni a fölött, miként lehetne oly testületet alapítani, mely testület a városunkban elszórtan levő zeneművészeket és műkedvelőket egyesítené. Előbb csak zárt ajtók mögött folyt a tanácskozás, mintha féltek volna, hogy eszméjük nem talál visszhangra; de később bátran kiléptek a küzdőterre és szervező bizottságot alakítván, az alapszabályokat elkészítették. Az alapszabályokban fölvetették a „Pécsi Dalárda“ nevet. A szervezők közül különösen kiemelendők: Schmidt Péter, székesegyházi főorgonás, mint a szervező bizottság elnöke, Wachauer Károly, mint karmester, Valentin Károly, pénztárnok és Szigrist József, mint házigazda, kinek lakásán tartották az üléseket és ének-gyakorlatokat.

Az egyesület célul tűzte ki: a dal és zene művelését s ezáltal a társas-élet előmozdítását, midőn az alapszabályok megerősítettek, első gondjuk volt, hogy az elnöki állásra oly egyént nyerjenek meg, kiben mindazon jó tulajdonok megvannak, melyek az egyesület nemese célja eléréséhez szükségesek. A bizalom Bánffy Simon ügyvédet (most kir. közjegyző s kir. tanácsos) hívta meg az elnöki székbe. Hogy jól választottak, mutatja az, miszerint három ízben összesen 16 éven át vezette a dalárda ügyeit.

A mint kissé megerősödött, azonnal zászlót szerzett be, hogy legyen mi körül sorakozni és ha kell, alatta küzdeni. Zászlóanyául fölkérte Majláth Györgyné szül. Prandau Stefánia ő excellenciáját, ki a zászló anyai tiszt elfogadásával megtisztelvé az egyesületet.

Most már teljesen fölfegyverkezve hozzá látott célja kiviteléhez. Nincs városunkban oly intézmény, melynek előmozdításához hozzá nem járult volna; nem volt oly társadalmi s kulturális mozgalom, melyben nem vett volna részt. Kebeléből — Ábrányi Kornél indítványára — indult ki az orsz. dalárszövetség eszméje. A téli évadban vásár- és ünnepnapokon klasszikus hangversenyeket rendezett. Nyáron a Czindery (Engel) kertben a legpazarabb fényű estélyeket rendezte. Dalestélyeit rendszeren tánczezel kötötte össze. S mindezt nem pénzgyűjtés céljából, hanem azért tette, hogy a művelt társadalmat összehozza és nemes szórakozásban részesítse.

Hogy a pécsi dalárda céljának, a társadalmi élet előmozdításának, minél tökéletesebben megfelelhessen, zászlószentelését országos ünneppé tette, mely ünnepélyen részint testületileg, részint képviselőileg 18 dalegylet vett részt. Több ízben kifejezte azon óhaját, hogy az orsz. dalártynnep Pécssett tartassék. A szövetség 1878. évre ki is tűzte Pécsset, de hogy az ünnepély nem tartatott meg, nem a „Pécsi Dalárda“-n mulott. Végre ismételt kívánságára a dalártynnepély 1886. évben csakugyan Pécssett tartatott meg. Részt vett abban 52 dalegylet 1200 taggal. Az ünnepély úgy művészeti mint anyagi tekintetben sikerült. Ugyanakkor tartotta fennállásának 25. évfordulóját. Legyen szabad ezen szép ünnepélyről megemlékezniem.

A jubileumi ünnep napján aug. 15. d. e. 10 órakor ünnepélyes isten tisztelet tartatott, mely után testületileg a dalcsarnokba vonultak. A „jelige“ elnéklése után az elnök üdvözölte a jelenlevőket, köztük a zászlóanya képviselőjét Pallavacini őrgörónét, Perczel Miklós főispánt, pákosi Paxi Károly tábornokot és az egyleti képviselőket. A dalárda történetének fölolvastása után átvette az egyesület az üdvözlőket és emléktárgyakat.

Az első emléktárgyat, egy gyönyörű zászlószalagot, a pécsi lelkes hölgyek nyujtották át. Emléktárgyakat adtak még a „Budai Dalárda“, „Debreczeni Dalegylet“, „Egri Dalkör“, „Győri ének- és zeneegylet“, a „Kolozsvári Dalkör“, „Losonci Dalárda“. Zászlószalagot adtak özv. Engeszer Mátyásné, a rimaszombati, szegedi dalárdák. Levél által üdvözölték a marosvásárhelyi, lugosi, czeglédi, soproni, rév-komáromi, losonci, eperjesi, apatini, luczerni, salzburgi, gráci és bécsi dalegyletek. Táviratott küldöttek Simonffy Kálmán, Szuly János és Majorossy Imre urak Karlsbadból, Bartay Ede és Felsmann József Budapestről, Spiesz János Paksról, Wusching Konrád Lugosról, az auszeai „Lieder-tafel“, a bécsi „Frohsinn“ és „Wiener Männergesangsverein“. Költeménynyel tisztelték meg Kerekes Samuel Maros-Vásárhelyről és Jankai József Aradról. Díszkiadást rendeztek: Koller Lipót nyomdász, a „Fünfkirchner Zeitung“ szerkesztője és Hochrein Józset.

Az orsz. dalárszövetség nevében dr. Finaly Henrik közp. vál. tag emelt szót, mondván: „Engem ért azon szerencse, hogy tolmácsa legyek az orsz. dalárszövetség érzelmeinek. Önkenyetenül vissza kell pillantanunk a „Pécsi Dalárda“ dicsőségteljes multjára, 25 évi működésére. A „Pécsi Dalárda“ elért fényes sikereivel beragyogja dalárszövetségünket, koronája a hazai daltestületeknek, sőt e korona legdrágább gyémánt köve, melynek tündöklése biztató sugárként arra int, hogy igyekezzünk szívvel, lélekkel egyaránt az ő nyomdokain haladva újabb és újabb dicsőséget aratni.“

A „Pécsi Dalárda“ viszonzásul „emlék-érmét“ és díszokmányt adott emléktül.

A most rendezett ünnepélynek is az a célja, hogy a társadalmi életet fejlessze.

A dal- és zeneművészet érdekében is kiváló működést fejtett ki. A „Pécsi Dalárda“ a dal- és zenének nemcsak művelője volt; hanem gyakori pályadíjjal áltai a zeneirodalmat is előmozdítá. Így „Édes hazánk, kedves dalunk, érted élünk, érted halunk“ jelige dallamosítására 2 drb. cs. és kir. aranyat tűzött ki, melyre 14 pályázó jelentkezett. Később tapasztalván azt, hogy a magyar kardal irodalma nem igen fejlődik, 50 frt jutalmat tűzött ki egy magyar kardal irására. Első ízben 17 férfi-négyes küldetett be, de nem lévén meg bennök a magyar zamat, egyet sem díjaztak; azonban a második pályázatkor 6 férfi négyes közül „Ki a gonddal“ című münégyes nyerte el a díjat. Kiirt továbbá ismét magyar férfi négyesre pályázatot 6 és 4 drb. cs. és kir. arannyal. Ezen pályázatra 8 mű érkezett be.

A zeneművészet érdekében kimondta az egyesület, hogy minden, már tekintélyre emelkedett művész és művésznő részére Pécssett adandó hangversenye vagy egyéb föllépése alkalmával az egyesületi helyiséget díj nélkül átengedi és hogy a működő tagok a hangversenyzőket kellő pártolásban részesíti.

Az orsz. dalártynnepélyek alkalmával ötször versenyzett. Nevezetesen:

1-ször. Debreczenben 1868. évben. Elnyerte az I. díjat (ezüst serleg).

2 szor. Nagyváradon 1872. évben A II. díjat (hölgyek albuma) nyerte el.

3 szor. Kolozsvárott 1874. évben. Az I. díjat (ezüst kupa) érdemelte.

4-szer. Debreczenben 1882. évben. Az I. díj (ezüst bilikom) lett osztályrésze.

5-ször. Miskolczon 1884. évben. Mintadalárdai cím I. díjjal (ezüst koszoru) tüntették ki.

Az első időszakban különösen a münégyesek művelését tartotta szem előtt; de később a nép- és tréfás dalok ápolására is figyelmet fordított. Nagyobb szabású előadásai köztül fölemlitem: „Stabat Mater“, és „Krisztus az olajfák-hegyén“ című oratoriumot; Volkman, Storch és Hoffer coral-miséit; mellőzöm azonban azon számos münégyes, opera részletek stb. előadását, melyek mind arról tesznek tanúságot, hogy az egyesületben mindig meg volt a szép, hasznos és nemes utáni törekvés. Hogy többet ne említsek, ambicziója odáig ment, miszerint előadásaira föl merte hívni a külföld kritikáját is. Művészi körutat tett közép Európa azon városai-ban, hol a kardalokat már évszázadokon keresztül művelik. Hogy külföldi utjának milyen volt művészi eredménye, azt annak idején bel- és külföldi lapok fenneu hirdették s magam is az egylet 25 éves történetében megemlékeztem arról.

Ily szép eredmények után méltan kérdezhetni: mi okozta ezt a rendkívüli szép vívmányt? A művészi eredmény elérésére nagy befolyással volt a tagok kitartó, buzgó fáradozása és Pécs sz. kir. város méltó közönségének kiváló, rendkívüli elismerése és buzdítása. Látni kellett, miként fogadja Pécs sz. kir. város közönsége a „Pécsi Dalárda“ működő tagjait otthon, midőn valamely diadalutól visszaérkeznek. Falragaszok által hirdetik diadalukat. A város azon utcáit, melyen a dalárok bevonulnak, föllobogózták. A vonatnál nagy közönség, a polgármesterrel élén üdvözlí őket. Nők megkoszorúzzák a zászlót s külön-külön minden dalárnak esokor nyújtatik át. Este bankett. Ily elismerés és buzdítás után a kívánt eredmény nem maradhat el.

Művészi munkássága a közel multban, midőn Ő Főlsége apostoli királyunk a székesegyház fölszentelése alkalmával városunkat magas látogatásával szerencséseltette, a legkiválóbb kitüntetésben részesült. Mint mindenki, úgy a „Pécsi Dalárda“ is hódolatát be akarta mutatni a legalkotmányosabb, szeretett királynak. A seregné alatt való éneklés már fölvetetett az ünnepi programba, de a „Király-hymusz“-t magában foglaló diszalbum átnyújtására külön kihallgatást kért; hanem az udvari szabályok miatt nem volt kivihető. — S mi történt? A dalárda énekének elhangzása után Ő Főlsége, a szabályoktól eltérőleg, tudatta magas elhatározását, hogy a dalárda küldöttségét fogadja. A dal hatása alatt kiadott magas határozat folytán esti 9 órakor fogadta a küldöttséget, mondván: „Igen szép volt, nagyon jól énekeltek.“ Az albumot saját kezűleg fogadta el, mondván: „Köszönöm a figyelmet.“

A hazafias érzelmek ébresztése s a magyarosodás terjesztése tekintetében minden rendelkezésére álló eszközt megragadott. Az előadásra fölvetett művek szövege az első években fele részben magyar, fele részben német volt; később kétharmadrész jutott a magyar dalnak; s ma már az egész műsor magyar szövegű dalokból áll. A mi a művek belértékét illeti, ott első sorban a magyar műnégységeket veszik figyelembe; de művelik a más fajta dalokat is.

Az alapszabályok akként intézkednek, hogy feloszlás esetében az egyesület vagyonát csak oly dalegyesület örökölhesse, melynek hivatalos nyelve a magyar.

Grác, Aussee, Ischl, Salzburg, München, Zürich, Lucern városokat — művészi céljától eltekintve — különösen azért látogatta meg, hogy ott a magyar dal- és magyar névnek diadalmát szerezzen. Épp ezért előadásainak jóvedelmét közszolgákra ajánlotta föl, tudván azt, hogy így nagyobb hallgatóságra számíthat. Hogy a külföldön a magyar nemzeti érdeket miképpen képviselte, mutatja a sok közül K. egyetemi tanár (Zürichből) beszéde, ki midőn a „Pécsi Dalárda“-ról megemlékezett, a következőket mondotta: „A pécsi dalárda tagjainak köszönettel tartozom, mert itt létük által egy rejtélyt fejtettek meg. Én, ki a történelmet előszeretettel tanulmányozom sohse tudtam megfejteni azt, miként lehet, hogy Mária Terézia királynő idejében mindig csak akkor nyertek csatát, midőn a magyarok jöttek segítségre. Ma a talány meg van fejtve; mert azon nemzet, melynek fiai ily lelkesülten tudnak dalolni, mint a jelenlevő pécsiek, azok a harcmezőn is diadalmasnak.“

Midőn Ő Főlsége apostoli királyunk 25 éves egybekelési ünnepe tiszteletére rendezett „Oszt. magyar népdal-ünnepély“-re a meghívást elfogadta, tette hazafiságból. Megmutatni kívánta Bécsben is, mire képes egy magyar dalegyesület. Célját elérte, mert a „Wiener Männergesangsvereine“, mely mint a dalegyesületek legjobbika ismeretes, úgy nyilatkozott: hogy nem tételezte föl azt, hogy Magyarországon a dalművészet ápolása és fejlesztése oly magas fokon áll.

Minden nemzeti ünnepélyen részt vett és kirándulásait épp oly helyekre tette, hol a magyar dalt még nem ápolják.

A jótékonyaság tereén sem maradt vissza. Vagyont nem szerzett; de működésén az emberszeretet hosszú és szakadatlan láncolata vonul át. Alig kezdé meg működését, sőt saját szükséglete beszerzésének is csak kezdetén volt, már is céljával tűzte ki, hogy a szenvedők könyeit törölje. Hogy jótékonyezélu föllépései-

nek némi hézagot adjam, ide iktatom a következő nevezetesebb föllépéseit:

1862. évben a hazai, de különösen a tolna-megyei árvizkárosultak javára rendezett hangversenyt, melynek tiszta jóvedelme 243 frt 20 kr. volt. Ezen jótékonyaság fölött Ő felsége apostoli királyunk ugyanazon év május hó 30-dikán kelt legkegyelmesebb elhatározásával a „Pécsi Dalárda“-nak eredményes működéséért legfelsőbb megalégedését nyilvánította.

1863. évben az alföldi szükölködők javára rendezett hangversenyben részt vett. Rendezett továbbá a magyar írók segélyegylete javára hangversenyt, mely a nemes célra 217 frt. ot jóvedelmezett.

Az 1866. évi sebesült harczosok ápolása céljából alakult bizottságnak 100 frtot bocsátott rendelkezésére

A m. kir. honvédek alaptökéjének gyarapításához 100 frt.-tal járult.

1869. évben a schweizi árvizkárosultak javára rendezett hangverseny tiszta jóvedelme 76 frt. 50 kr. volt.

1870. azon szélből, hogy Schulez Ferencz zeneművész, városunk szülöttjének emlék állíttassék, 45 frtot adományozott; ugyancsak 45 frtot küldött Budapestre is a Mosonyi-féle társulatnak hasonló célból.

A budapesti árvizkárosultak javára rendezett egy esti előadást a szabadban, mely 380 frt 70 kr. és 7 drb ezüst huszas tiszta bevételt eredményezett.

Belépett a „Rudolphinum“ nevű árvaház alapító tagjai sorába, kötelezven magát 500 frt alapítói díj lefizetésére.

A boszniai harcztérre ment harczosok honn maradt családjaiak fölségezésére két ízben rendezett hangversenyt.

Bécsben a szegedi árvizkárosultak javára rendezett hangversenyben részt vett.

Egerben a felső-magyarországi tűzkárosultak fölségezésére, az egrí tüzoitók és jótékony nőegylet javára hangversenyt rendezett. Elismerésül az utóbb nevezett két egyesület a „Pécsi Dalárda“-t alapító tagjai sorába iktatta.

Jótékonyezélu hangversenyeket rendezett még: Mohácsra, Szigetvárra, Nagykanizsán, Győrött, Grác, Aussee, Ischl, Salzburg, Zürich, Luzern stb. városokban.

Részt vett a pécsi evang. imaház, óvoda, jótékony nőegylet, női dalegyesület, zenekar, a szegényház, a vörös kereszt-egylet, a torna-és tüzoitók-egylet és a jogakadémia könyvtára stb. javára rendezett hangversenyeken.

Ezzel bemutattam a „Pécsi Dalárda“ életében előfordult nevezetesebb eseményeket. Igazságtalan volnék azonban, ha nem emlékezném meg azon tényezőkről, melyek és kik közrehatottak, hogy az egyesület ily fényes multtal dicsekedhetik. Első sorban hálásan emlékezem meg Pécs szab. kir. város közönségének azon áldozatkészségéről, hogy az egyesületnek hajlékot adott, rendelkezésére bocsátván a közs. népiskola dísztermét. Meg kell emlékeznem továbbá a „Pécsi Dalárda“ elnökeinek hasznos működéséről. Ezek között Bánffy Simon kir. tanácsos volt az, ki odaadó szeretettel 16 éven át ápolta és fejlesztette az egyesület munkásságát. Nem feledhetem ki mostani elnökünk Aidinger János, kir. tanácsos és polgármester érdemeit sem, kinek a dalárda fejlesztése mellett, annak föntartása jutott osztályrészül. Ő, mint a jó családtagja szeretettel maga köré gyűjti és mint egy központi erő, összetartja a működő tagokat. Végre az egyesület művezetőjéről, a dalárda lelkéről, Hoffer Károly karmesterről kell megemlékeznem, ki hosszú 29 éven át tagja az egyesületnek; ki kiváló szép hangjával elragadja és tette készíti a dalosokat; ki nem kímélt semmi fáradságot, hogy az egyesületet művészi tekintetben oda vigye, a hol mindig meg is állta helyét; kinek hasznos működését Ő Főlsége apostoli királyunk is azzal tüntette ki, hogy ittléte alkalmával értékes gyémánt tüvel ajándékozta meg. Legyen fáradozásuk jutalma a hálás megemlékezés, a működő tagok önzetlen szeretete és azon tudat, hogy a nemzeti kulturális törekvést teljes erejükből elősegíteni iparkodtak.

Isten áldása kísérje a „Pécsi Dalárda“ működését!

Reberics Imre.

A népiskolai közoktatásról számos érdekes adatot foglal magában az a jelentés, melyet Csáky Albin gróf a képviselőház elé terjesztett. Foglalkozik a jelentés a már törvényerőre emelkedett kisdudóvási javaslattal, a tanítók nyugdíjazásáról és a fizetések rendezéséről szóló törvényjavaslattal. Kijelenti a miniszter, hogy 300 frt minimumon túl nem lehet, mert 400 frtos minimum már 1.442,334 frt többlet kiadást okozna. A felekezeti tanító- és tanítóképző intézetek egy része nem felel meg a törvény kívánalmainak. Intézkedés történt, hogy a nem magyar tannyelvű képzőkben a magyar nyelvre minél több gondot fordítsanak. Megfelelő a kotmánytan kiadása iránt intézkedés történt. A rajztanítás és földrajz fejlesztésére is kiterjedt a miniszter figyelme. Az ipari tanműhelyek kérdését tanulmányozzák. Megemlíti a jelentés, hogy újabban tervbe vett fölsőbb leányiskolai és képezői építkezéseknél gondoskodva lesz, hogy az ifjúság testi nevelése érdekében tagas játszóhelyek álljanak rendelkezésre.

HIREK.

* Lapunk mai számából, az anyag halmaz miatt, több rovatunk egészen elmaradt, hirrovatunk közleményeit pedig csak részben hozhattuk.

— **(Püspökünk levele az új hercegeprimáshoz.)** Megyés püspökünk a napokban egy hosszabb levelet intézett Vasary Kolos Magyarország újonnan kinevezett hercegeprimásához, a melyben úgy a maga, mint egyházmegyéje papságának örömét tolmácsolja legkegyelmesebb kinevezetése fölött. E levélben a püspök hódoló tisztelettel ajánlja a hercegeprimás kegyeibe az egyházmegyét, melynek a hercegeprimás, mint egyszersmind esztergomi érsek, egyúttal metropolitájává lön. A megható levél végén a püspök az isteni gondviselés áldását kívánja a főpapra, hogy magas és rendkívül fontos állásában áldásosan működhessek úgy az egyház, mint a haza legszentebb javára.

— **(Az egyházmegye köréből.)** Nagy Béla vaszari és Rang Antal kisasszonyfai plébános újévtől kezdve nyugalmába lépnek. Ez utóbbi helyre adminisztrátorul Takáts István kövágó szőlősi segédlelkész küldetett ki.

— **(A pécsi bányagazgatóság ügyében)** a Dunagőzhajózási társulat igazgatóságától a következő értesítést kaptuk: „Van szerencsénk ezennel tiszteletteljesen tudatni, hogy itteni bányászati osztályunkat, pécsi bányafölügyeletünket és pécsi bányatermélveladási ügyünkünket folyó hó 1-ével fölőszlatuk és ezeknek teendőit a Pécsért létesített bányagazgatóságra ruháztuk át, ennek vezetésével Wiesner Rajmár bányagazgató urat bizvau meg. Fölkérjük tehát a czimet, hogy pécsi bányáink minden helyköri üzletügyeiben ezentül az említett bányagazgatósághoz fordulni sziveskedjenek.“

— **(Tisztelgések a püspöknel.)** Vasárnap délelőtt díszes küldöttség tisztelgett megyénk főpásztoránál a város halálját fejezendő ki a püspök előtt, hogy városunkat a székesegyház renoválása által nemesak nagyban díszítette, hanem még a hon határain túl is híressé tette. Kardos Kálmán főispán, ki a küldöttséget vezette, egyúttal hálás köszönetet mondott a püspöknek azon áldozatkészségeért, melyet a királyfogadtatás alkalmával tanusított, midőn ugyanis a városi kiadások fedezésére 3000 frtot ajándékozott, melyért a városi közgyűlés akkor jegyzőkönyvi köszönetet is szavazott. A püspök igen szívesen fogadta a küldöttséget, és válaszában kiemelte, hogy úgy mint eddig, ezentül is szíven fogja viselni Pécs városa ügyét, melynek gyors fejlődését már eddig is örömmel tapasztalta. — E küldöttség után a nemrég Boszniából hazatért zászlóaljnak tisztikara tisztelgett a püspöknel, kikkel szintén igen nyájasan társalgott a püspök. A tiszték az nap délben a püspök vendégei voltak.

— **(Adomány.)** Dulánszky Nándor püspök a zárai templom építési költségeinek fedezésére 50 frtot adományozott.

— **(Állatok veszedelme Pécsen.)** A ragadós száj- és körömfajás Pécsen kiűtött a szarvasmarha állományon. A szigeti külvárosban észlelték a bajt, s a város főkapitánya azonnal intézkedett az állatok zár alatt való tartására vonatkozólag.

— **(A honvédség köréből.)** Glatz Nándor I. oszt. százados a 2. honvéd gyalogezredtől az V. honvéd kerületi parancsnokság törzséhez helyeztetett át, egyúttal a helyi alkalmazásbeli honvéd tisztiek állományába tétel, mint tábori ténisz a pécsi sáttortáborban. Butyka Ádám 19. honvéd gyalogezredbeli százados a 8. honvéd gyalogezredhez helyeztetett át.

— **(Milyen telünk lesz?)** Már most tessék ebből kigazodni! A múlt hónapnak ilyen táján egy öreg gazda észleleteit s ezek összevetéséből következtetett időjósolását közöltük, mely úgy jövendőli a telet, hogy az kemény lesz, mert az állatok is, melyek ösztönszerűleg megérzik az időváltozást, erősen készülnek a kemény télre. Most meg a „Tolnamegyei Közlöny”-ben éppen az ellenkezőt olvassuk. Ott egy valószínűleg szintén „öreg gazda” azt mondja, hogy a méhek, a melyek csálhatatlanul megérzik, hogy kemény, vagy enyhe tél lesz-e és e szerint gondoskodnak a többé-kevésbé zord napok előtt, — mint például 1889. őszén, mikor olyan féltéken beragasztották kaptárjaik falait, hézagait, repedéseit, hogy a legkisebb léghuzam se hatolhatott hozzájuk, még a bejáró nyílást is úgy beviasztották, hogy egyszerre csak egy méh bujhatott be, s a múlt tél igazolta is a szorgalmas állatkák eme bölcs előrelátását: az idén ellenkezőleg föltűnő hanyagságot tanusítanak az óvintézkedéseiket illetőleg. A kaptárok nyílásain vígan bedudálhat a szél és a mézpalota kapuján akár egy egész raj repdeshet ki s be egyszerre. Ebből azt következtetik, hogy az idén enyhe télre van kilátás.

— **(A ház előtti kövezet tisztántartása)** véget a rendőrkapitányi hivatal a havazás beálltával, mint minden évben, úgy az idén is kihirdette az erre vonatkozó szabályrendeletet. A rendelet így szól: 1. A háztulajdonosok vagy azok megbízottjai tartoznak a járáskezelés biztosítása végett, a házak előtti gyalogjárón (járdán) képződő sík jeget a szükséghez képest annyiszor a mennyiszer hamuval, homokkal vagy fűrészpórral behinteni, ezenkívül a hó- és fagy torlódásokat a gyalogjárón fölívni, s a kocsi ut szélére separtetni, a hounét a város távolítja el. 2. Ezen szabályrendelet ellen vétők kihágást követnek el és 2 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, a minnek behajthatatlansága esetében 12 órától 5 napig terjedhető elzárás fog alkalmaztatni. 3. Ezen szabályrendelet határozománya ellen elkövetett kihágások elbírálására hivatvák, első sorban a rendőrkapitányság, második fokban a város tanácsa és harmad fokban a m. kir. belügyminiszter. 4. A beszédett pénzbüntetés felében a városi szegényháznak, felében pedig a Rudolfinum című árvaháznak javára esnek.

— **(Kinevezés.)** A pécsi kir. törvényszék elnöke a legutóbb albiróvá kinevezett Peitler Imre vizsgálóbíró helyébe ideiglenesen Huszár Sándor kir. törvényszéki jegyzőt nevezte ki.

— **(Baranya, Somogy és Tolna legveszedelmesebb rablógyilkosai elfogva.)** Múlt szerdai számunkban megírtuk, hogy Horváth József kanász és Csek János meggyilkolták harmadik rablóczimborájukat, Kormos Imrét, mert a lopott jószág árán való osztzkodáskor nem tudtak megegyezésre jutni. Ezek a rablógyilkosok nem olyan közösleges fajtájú csavargók, hanem bátran odanyomathatják a vizitkártyájukra a nevük alá ezt a szót: haramia. Sásdról, honnét legutóbbi gyilkos tettük és elfogatásuk hírét vettük, újabban ismét kaptunk bő részleteket e haramiak viselt dolgairól és elfogatásuk körülményeiről.

Horváth József, Takács Antal és Kormos Imre még augusztusban Kis-Taván Antal Mihály molnártól elhajtottak 9 darab hároméves sertést, melyeket Varga községbe hajtottak Gondos András veszedelmes kanászhoz. Takács a maga részét eladta Csek János vaszari kanászbojtár-

nak, s így a kompánia megszaporodott Csek Jancsival, a ki passzust szerzett a többi lopott disznó számára is, még pedig úgy, hogy a vargái bíróval elhitette, hogy a 9 disznót most örökölte az apjától. A sertéseket eladták s a pénzen Gondos lakásán akartak megosztzkodni, de sehogy sem bírtak megegyezésre jutni. Kormos Imre, a vezér, magának nagyobb részt követelt, mibe Horváth és Csek nem egyeztek bele; de félve Kormos erejétől, látszólag engedtek a ritka erővel rendelkező betyárnak, hanem elhatározták, hogy Kormost leitatva kialsják a vargái rezulába s ott meggyilkolják. A két fiatal betyár terve sikerült. Kormos mit sem gyanítva subját leterítette s lefeküdt, kalapjával szemét eltakarva el is aludt. Horváth és Csek is lefeküdtek s úgy tettek, mintha aludnának, hogy Kormost jobban inspirálják az alvásra. Mikor észre vették, hogy Kormos elaludt, Horváth föl kelt s baltájával Kormos fejét ketté vágta. Csek is fölugrott s kikapva Horváth kezéből a baltát, azt kialította: „Hadd adjak én is a kutyának néhányat!” — s azzal először keresztbe vágta Kormos fejét, a második vágásra pedig a nyakát. Kormos természetesen már az első vágásnál nyomban meghalt, mert az is halalos volt. A holttestet — mint azt szintén megírtuk — egy part alá tették s rászakították a földet, mely betemette az áldozatot. A gyilkosságról nem tudott senki, csak a szövetkezethez tartozók. Kormos eltűnése föl se tűnt, mert úgyis mindig csavargott. Miklós, sásdi csendőrörsvetetőnek már jó ideje föltűnt Horváthék csavargása és úri költekezése. Tapogatózni kezdett s nem sajnálva erőt és fáradságot, a banda kéze kerítésén dolgozott. Egy ízben meglesve Gondos András vargai kanász lakását, megtudta, hogy Gondos a betyárok szállásadója. Erre Miklós örsvezető Hirman nevű csendőrrel meglepte éjfélt után 1 órakor Gondos lakását. A betyárban meghűlt a vér, mikor az örsvezetőt belépni látta, habozni kezdett s a megkötözéssel való fenyegetésre rögtön kivallotta, hogy a faluban van 9 darab lopott sertés az egyes gazdáknál, a kik azokat megvették. Gondost vasba verte az örsvezető és a sásdi örsre kísértette, a hol Gondos a társai nevét is kivallotta. E vallomás nyomán aztán sikerült Miklós örsvezetőnek a banda többi tagjait is elfogni, Horváthot és Cseket, a kik nagy nyugalommal várták büntetésüket — a lopott disznók dolgában. Csak hogy más is történt, a mi az ő dolguk nyugodt lefolyását alaposan fölzavarta. Miklós örsvezetőnek a betyárok ruháinak megvizsgálásakor szemébe ötlött, hogy Horváth ruhája véres. Látszólag mit sem törődve e fontos körülménnyel, békén hagyta a betyárokat, hanem ezek helyett elővette a Gondos kanász feleségét, a ki tagadás nélkül bevallotta, hogy tudja; mitől véres a Horváth ruhája. Horváth és Csek meggyilkolták Kormos Imrét. Az örsvezető erre már egyenesen Cseknek támadt s követelte tőle, hogy mutassa meg Kormos holttestének sírját. Csek nem kevésbé lepetődött meg, de több óra hosszat hitegette az örsvezetőt s nem akarta megmutatni a vesztőhelyet, míg aztán az örsvezető szigorú föllépésére a gyilkosság helye felé vezette a csendőröket. Hirman csendőr megpillantotta az elásás valószínű helyét s rámutatott; erre már Csek is megadta magát s beismerte, hogy csakugyan ott fekszik Kormos. A csendőrök fölásatták a földet s rövid idő múlva rá is bukkantak a hullára, melyet másnap Stein Ferencz hegyháti járásorvos boncolt föl, konstatalván, hogy minden egyes vágás föltétlenül halalos volt. Horváth és Csek most a börtönben ülnek, s a hírhedt rablógyilkosok azóta teljesen magukba szállva Istent félökké lettek. Majláth Gusztáv gr. áldozó pap, boldogult Majláth György országbíró fia, itt járván bakóczai birtokukon, meglátogatta Sásdon a gyilkosokat s Csek Jánost meggyöntatta, kinek olvasót is adott, a mi a betyárt még ájtatosabbá tette.

— **(Hymen.)** Véber József építész hétfőn délután 4 órakor vezette oltárnoz a belvárosi templomban Wizinger Mária kisasszonyt.

— **(A püspökök káptalanja.)** A főpapi kinevezések alkalmából a B. H. esztergomi levelezője statisztikát állított össze, melyből kitűnik, hogy az esztergomi főegyházmegyből került ki a mostani püspökök legnagyobb része. Esztergomi kanonok volt Császka György kalocsai érsek, Samassa József egri érsek, Zalka János győri püspök, Schopper György rosznyói püspök, Dulánszky Nándor pécsi püspök, Hidasy Kornél szombathelyi püspök, Hornig Ká-

roly báró veszprémi püspök és Meszlényi Gyula szatmári püspök.

— **(Vásárnapváltozás.)** A m. kir. kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Villány községben április 4. és október 31-dikére engedélyezett országos vásárok ezentúl a meghatározott időpontokat megelőző hétfői napokon tartassanak.

— **(Beszüntetett kikötés a Dunán.)** A dunagőzhajózási társaság, miután a Duna vizállása az utóbbi időben rohamosan apadt, közhirre teszi, hogy a személyhajók az alacsony vizállás következtében folyó hó 10-dikétől kezdve Szegzárd és Apostag állomásokon nem fognak kikötni.

— **(Az iskoláknak járványok és ragályok esetében való bezárása tárgyában)** vármegyénk alispánja egyik legújabb körrendeletében a következő eljárási elveket állapította meg: 1. Mihelyt egy iskolában a tanító észreveszi, hogy a tanulók között valamely ragályos vagy járványos betegség nagyobb mértékben jelentkezik, erről azonban jelentést tesz a községi előljárásnak, sürgős esetekben azonban a járási főszolgabírónak. Ily járványos és ragályos betegségeknek tekintendők: a rüh, himlő, kanyaró, vörheny, hőkhurut, szemtakar, ronesoló toroklob, hagymáz, vérhas és a kolera. 2. Ha a községi előljárásnak akár a maga tapasztalata folytán, akár a tanító jelentéséből szerez magának tudomást, hogy a községben a felsorolt betegségek számosabb esete fordul elő, ezt a körülményt azonnal bejelenteni tartozik a járási főszolgabírónak. 3. A járási főszolgabíró, mielőtt a községi előljárástól, vagy a tanítótól az 1. és 2. pontban érintett jelentést vette, avagy ragályos vagy járványos betegségeknek valamely községben történt fölmerüléséről bármely uton tudomást vesz, a körorvost, vagy ott, hol ilyen nincsen, a járásorvost a hely színére kirendeli és részletes jelentéstételre utasítja. 4. A körorvos, illetőleg a járásorvos a főszolgabíró rendeletének vétele után köteles azonnal a helyszínen megjelenni és ott magának arról meggyőződést szerezni, mily mérvű a baj elterjedése, lehet e a betegségnek járványos fejlődésétől tartani; milyen óvintézkedésre van szükség és okvetlenül szükségesnek vélik-e az iskola bezáratását. Ezeknek alapján kimerítő jelentést tesz a helyzetről a járási főszolgabírónak és a mennyiben az iskola bezáratását tartja elégedhetlenül szükségesnek, ez iránt kellően indokolt javaslatot tesz; az indokokban mindenesetre ki kell mutatni, hogy 6 éven aluli, hány iskolás gyermek, hány e bajban szenvedő egyéb beteg van a községben; a tanulók számát és tanhelyiségeik minőségét; végül hány halálozási eset fordult elő az iskolás gyermekek és hány a többi betegek között, és hogy mennyi időre látja szükségesnek az iskola bezáratását. Semmi esetre sem szabad azonban az iskolát bezáratnia, illetve a tanítást megszüntetnie, míg erre a hatósági engedély meg nem adatott. 5. A tanító és a körorvos köteles mindazokat a tanulókat az iskolától távol tartani, kik ragályos vagy járványos betegségekkel érintkezésben voltak; a ragály-gyanús tanulók is az iskolába csak kielégítő orvosi bizonylat alapján bocsáthatók be. 6. Abban az esetben, ha a helyszínre kirendelt orvos az iskola bezáratását hozza javaslatba, a járási főszolgabíró az orvosi jelentést saját véleménye kíséretében haladéktalanul a vármegye alispánjához terjeszti föl, de az iskola bezáratása iránt, tekintettel az 1876. XIV. t.-cz 157. §-ának e) pontjára, nem intézkedik. 7. Ha az iskola meghatározott időre zárattott be, a határidő lejártával, ha újabb rendelet nem adatott ki, föltétlenül megnyitandó. Ha az iskola azonban bizonytalan időre zárattott be, akkor a rendelkezést visszavonó alispáni rendelet bevarandó. Az iskolának bizonytalan időre történt bezáratása esetén a kör-, illetőleg a járás orvos 8 naponként jelentést ad be a járási főszolgabíróhoz, ki e jelentést véleménye kíséretében az alispánhoz terjeszti föl. E jelentések alapján és a tisztí főorvos véleményéhez képest intézkedik az alispán a bizonytalan időre bezárt iskola megnyitása iránt.

— **(Új adóhivatal.)** A pénzügyminiszter szükségesnek találta az országban 5 új adóhivatalnak a föllállítását, s már ki is jelölte azon városokat, melyekben az adóhivatalt fölláttja. Tolnavármegye is kap egy adóhivatalt, melynek székhelye Bonyhád lesz. Az új adóhivatalok a jövő évben kezdik meg működésüket.

— **(Ritka lélekjelenlet.)** Az elmúlt héten izgalmas jelenet játszódott le Siklós egyik élénkebb terén, a hol épen nagy sokaság bámulta az ott fölállított körhintát. Egy arra elhaladó és üres hordókat szállító majorosnak a lovai ugyanis megbokrosodtak a körforgó hinta láttára és a népet összecsiszító dobpergéstől, mire a kocsis, ki a hordók tetején ült, hirtelen lebukott. Az ott álló tömeg ijedten várta a hajmeresztő látványt, s mindenki azt hitte, hogy a szerencsétlen kocsis teste egy pillanat múlva már összeroncsoltan fog az út közepén feküdni. A kocsis azonban nem vészette el lélekjelenletét, hanem a mint a hordókról leesett, elkapta a rudat, s így a rudba kapaszkodva vonszoltatta magát mintegy ezer lépésre, míg a száguldó lovakat az út egyik hajlásánál sikerült megállítani. A kocsis erre ismét leesett ugyan, de a kocsi első kerekei elől szerencsésen kibujt, s aztán ismét tovább folytatta útját.

— **(A kormány gyermeke.)** So mogyról van szó, a kormány gyermekéről, mely nemrég petíciót intézett a kormányhoz azon czélból, hogy a vármegye dotációja legalább 50000 frttal emeltessék. A válasz nem késett (nem is csoda, hisz nem Baranyáról van szó) s csakhamar megjött azon kijelentéssel, hogy legyen csak a vármegye közönsége egy kis türellemmel, mert a közigazgatás küszöbön álló (?) reformálása alkalmával a vármegye igényei okvetlenül figyelembe fognak vétetni.

— **(Artézi kút Siklóson.)** A siklósiak artézi kutat akarnak furatni, miután az ottani talaj számos szakember állítása szerint igen alkalmas arra. Ezen czélból meghívták Róth Lajos budapesti főgeológust is, ki az elmúlt héten beható kutatásokat rendezett Siklós körül. A kutatások után Róth kijelentette, hogy a talajban vízbőség elegendő van, s így mi sem akadályozza e tekintetben az illető köröket, hogy az annyira óhajtott artézi kút fölállítását megvalósítsák.

TANÜGY.

Iskolalátogatás. Bernáth István dr. az iparostanonez-iskolák országos főfelügyelője szombaton Salamon József kir. tanfelügyelő kíséretében meglátogatta az összes helybeli tanonez-iskolákat, hol mindent tüzetesen megvizsgált, s a látottak fölött teljes megelégedését fejezte ki. Az iparos-segédek továbbképző rajzintézetének fölállítására nézve is létrejött a megállapodás, s Aidinger polgármester megígérte, hogy a helyiségről mihamarabb gondoskodni fog úgy, hogy a tanfolyam már a jövő hóban megkezdhető lesz.

Gabona-árjegyzék

Pécs szab. kir. városában 1891. évi november hó 7-én tartott helyi vásárról.

Az árak métermázsánként számítatnak.

Buzza	) őszi	—	frt	—	frt
	) tavaszi	—	—	—	—
	) új	10	50	10	20
Közöze	) ó	—	—	—	—
	) új	10	—	9	90
Rozsa	) ó	—	—	—	—
	) új	10	—	9	90
Arpa	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	7	—	6	50
	) új	—	—	—	—
Repeze	)	—	—	—	—
Bükköny	) széna	5	10	4	90
Kukoricza	) ó	—	—	—	—
	) új	5	50	5	40
Széna	) ó	2	50	2	—
	) új	—	—	—	—
Szalma	)	9	—	1	80

Kínalat: közép (mintegy 300 gabonakocsi volt a piacon).

NYILT-TÉR. *)

Med. Univ.

Dr. Wallerstein Bódog

szülész, nő- és gyermekorvos,

rendel új lakásán, a Majláth-téren **(az irgalmasrend új épületében)** d. e. 11—12-ig d. u. 1/2—1/3-ig.

Fogorvosi műtéteknek rendelő idő d. u. 1/3 órától kezdve.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Laptulajdonos: Felelős szerkesztő:
NAGY FERENCZ. HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

Magánvizvezetési bevezetési vállalat.

Alulírott bátor vagyok a t. cz. háztulajdonos urak, egyletek, intézetek és hivatalok b. tudomására hozni, hogy mai napon műszaki irodamat megnyitottam és egyelőre főképp a

magánvizvezetékek bevezetésével

fogok foglalkozni.

A műegyetemen és a fővárosokban e téren tett beható theoretikai és gyakorlati tanulmányaim képesítenek minden ez irányban adandó feladatnak szakszerűen megfelelni.

A munkálatokat jótállás mellett a legjutányosabb árakért vállalom, költségelőirányzatokkal kívánatra díjmentesen szolgállok.

Tisztelettel

Laklits Gyula

Báthory-utca 18. sz.

12683. sz.

ok. 1891.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Harris Zeillinger és társa végrehajtatónak özv. Bottka Imréné szül. Beke Aranka végrehajtást szenvedő el-teni 540 frt 04 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szt.-lőrinczi kir. jbiróság területén levő Szt.-Király község határában fekvő a szt.-királyi 61. sz. tjkvben felvett I. 4—16 sorszámú nemesi birtokból B. sz. alatt Bottka Imréné sz. Beke Arankát illető egy tizenötöd részére 358 frt becsárban; a 618. sz. tjkvben felvett 127. hszsz. 53. háznak, udvartérnek 128. és 129. hszsz. kertnek ugyanazt illető egy tizenötöd részére 43 frt becsárban az árverés ezennel megállapított kikiáltási árban elrendetetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi november hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor a Szt.-Király község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 35 frt 80 krt, és 4 frt 30 krt készpénzben, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. év nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1891. évi szeptemb. hó 4-ik napján.

Lukrits bíró helyett:

Bogyay Pongrácz,
kir. törvényszéki bíró.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelősebb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS”,

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseinek** gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a leg részletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ **kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak** bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A **kereskedő, az iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire züksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, **annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem.** Két három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni,** fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

„zum goldenen Reichsapfel.“

Vértisztító labdacsook, ezelőtt általános labdacsook neve alatt; ez utóbbi nevet

teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsook csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacsook általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerekből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsook háziszereül ajánlatnak és ajánltattak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértólulások, aranyér, béltéltenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórúál idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébbeknek, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacsook fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsookat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én.

Tekintetes Úr!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsoiból ismét 4 csomagot küldeni szíveskedjék.
Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Úr!

Isten akaratát volt, hogy az Ön labdacsoi kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg őt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsook engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.
Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórúágban, már életét is meguntta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozot kapott az ön kitünő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.
Legfőbb tisztelettel
Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márczius 27-én.

Tekintetes Úr!

Alulírott ismételnem kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő labdacsoiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezési ezen labdacsook értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használására önt ezennel felhatalmazom.
Teljes tisztelettel
Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1886. okt. 8-án.

T. Úr!

Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni szíveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsook nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsook csakis a Pserhofer J.-féle az „arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerháznál Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. készítették valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsoot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban posta-utalvánnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 30 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsook a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis

Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és hatású, legjobb szer minden köszvényes és csúszos bajok, u. m.: gerinczagybántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, fofájás, fülzaggatás stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelenczével 2 forint.

Általános tapasz Studel tanártól. Utés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacsz, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 kr.

Útifüvedv, egy általános ismert kitünő házi-szer hurut, rekedtség, görcsös köhögés st. ellen. 1 üvege ára 50 krajczár, 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő házi-szer.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-től. Kitünő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, u. m.: fofájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzsam, 1 üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 krajczár.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Helső vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készleten netán nem levők gyorsan és olcsón megszereltetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ka a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

RUMBOLD B.

czim- és czimer-festészeti, papírmásé művek, zászló és díszítési czikkek gyára.

Alapítottatott 1842.

Czim- és czimerfestészeti tárgyak,

családi czimerek,

kamarási táblák és

családfák össze-

állítására és mű-

festése,

plasztikus papírpép-művek.

Menyezet-díszítmények (rosetták)

és díszítési tárgyak, kölesön és eladási árban.

Díszítések ünnepélyekhez.

GYÁR:

IRODA:

külső váczai-ut 1722. | IV., muzeum-körút 13.
Telefon: 907. | Telefon: 52 — 09.

Egy jó karban lévő

üvegezett batár

jutányos áron eladó.

Hol? megtudhatni lapunk kiadóhivatalában.

11753. sz.

tk. 1891.

Árverési hirdetmény.

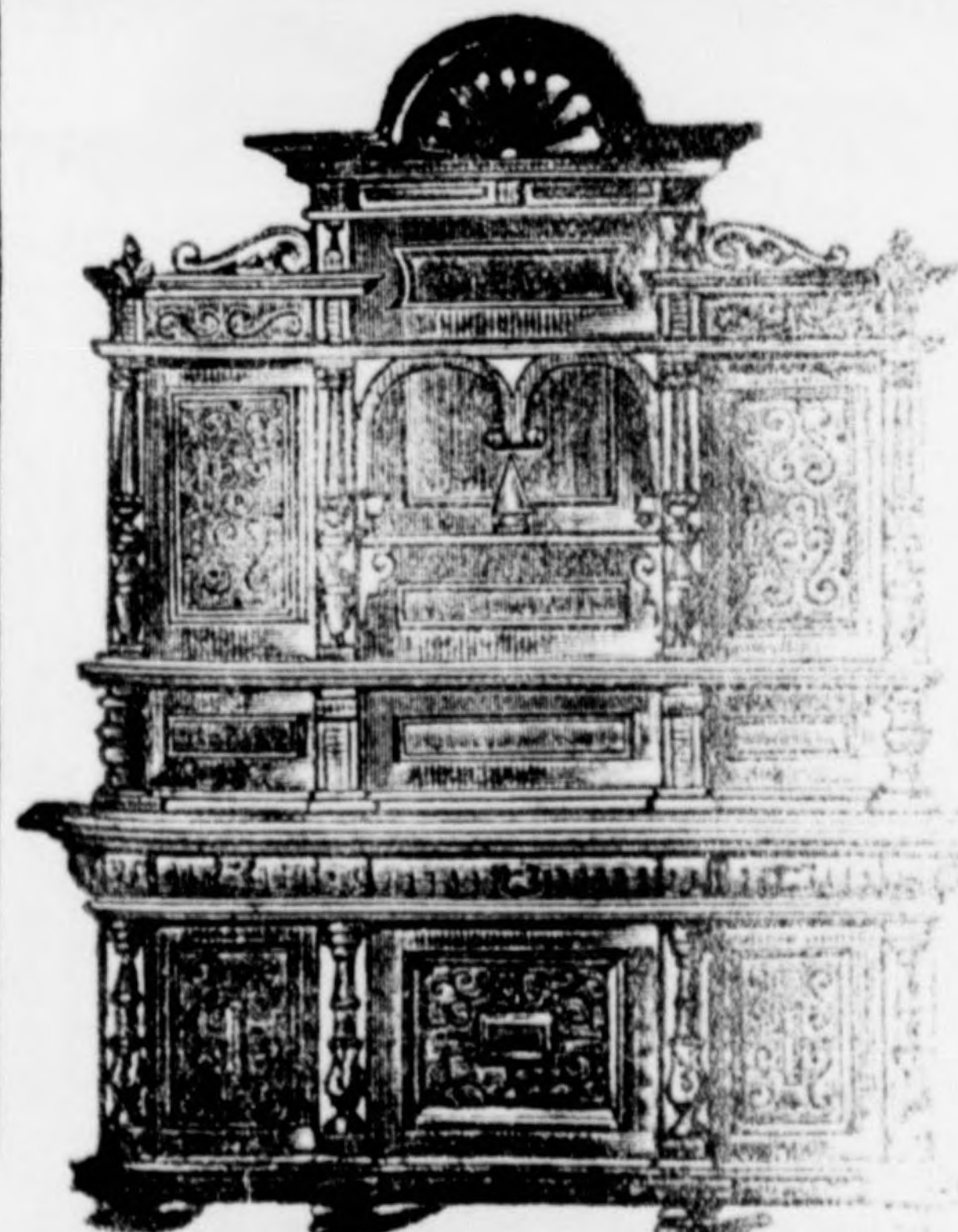
A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Stein Konrad borjádi lakos végrehajthatónak Schulez János pécsi lakos végrehajtható szenvedő elleni 30 frt tőkekövetelés és jarulékai iránti végrehajthatási ügyében a pécsi kir. járásbírószág területén levő és Nagy Budmér község határában fekvő a nagybudméri 186. sz. tjkvben felvett 6^b hszsz. 79. sz. ház, udvar és kertre 242 frtban úgy az 1881: 60. t. cz. 156. § a alapján a nagybudméri 79. sz. tjkvben 1049. és 1143. hszsz. a. felvett egész szőlőkre 398 frtban ezennel megállapított kikialtási árban az árverés elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi november hó 27-ik napján d. e. 9 órakor Nagy-Budmér község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 24 frt 20 krt, illetve 39 frt 80 krt készpénzben, avagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság. 1891. évi augusztus hó 10 ik napján.

Bogyay Pongrácz,

kir. törvszéki bíró.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETT

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett alvó-, disz- és ebédlő-szobák, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó czikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Fa-árverési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a bükkösi, ugynevezett

goriczai erdőben

4 évig, egész éven át, hetenként kétszer, minden hétfőn és csütörtökön

faárverés

tartatik, mely alkalommal, készpénz fizetés mellett, épület-, szerszám- és tűzi-fa olesó árou kapható. Az erdő legnagyobb része tölgy-, azonkívül fenyő-, bükk- és gyertyán-fa.

Az árverés csütörtökön f. hó 5-én vette kezdetét. Nagyobb mennyiség bármely napon is eladatik, venni szándékozók alulírott nál jelentkehetnek.

Bar.-Szt.-Lőrincz, 1891. november hó 7-én.

Smidt Sándor.

Köbánya bérbeadás.

Vasas község előjárósága részéről közhírré tétetik, hogy a község volt urbéresei tulajdonát képező közös legelőn levő

köbányát,

mely nagy mennyiségű anyaggal bir és egy köfaragók részére igen alkalmas, f. évi november hó 8-án és 15-én, mindenkor reggeli 8 órakor árverés útján egy évre bérbe adatik. A feltételek alol irott községi birónál megtekinthetők.

Vasason, 1891. november hó 6-án.

Sülle György
biró.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettá jóságánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de meg egész-ége érdekében is figyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kételyt kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal használható a

„Les dernieres Cartouches“

BRAUNSTEIN FRÈRES

párisi gyárából. 65. BOULEVARD EXELMANS

valódi cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogsztó község sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik czégük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztos gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben eljes lapszámaát és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernieres Cartouches“ jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyított jobbnak minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papírosunk czimlapján czégünk neve áll

BRAUNSTEIN FRÈRES

Cigarettapapírunk és hüvelyeink gyári raktára Pécsben, I. Schottenring 25. sz. alatt létezik. Va lódi francia „Les dernieres Cartouches“ papír és az ebből készült hüvely Pécssett kapható Alt és Böhm és Reinfeld A. urnál.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécssett.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. t. községnek tudomására hozni, hogy a **Pécssett** már 1780-ik évben alapított

arany-, ezüst-, ékszer- és óras-üzletemet

1891. évi október hó 1-én Király-utca 1. sz. házba (Bazár-épület) helyeztem át, mely helyiséget a jelen kornak megfelelőleg díszesen berendeztem.

Raktáromat tetemesen megnagyobbítva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy bármily igényeknek a lehető legjutányosabb ár mellett megfelelhettek.

Különös figyelembe ajánlom nagyválasztéku mincennemü

óra-, arany-, ezüst-, ékszer- és különleges-áru-raktáromat,

melyben minden tárgy a m. kir. főfémjelző hivatal által fémjelezve van.

Továbbá nagy választéku legjobb minőségü Alpaca-(China) ezüst raktáromat gyári áron.

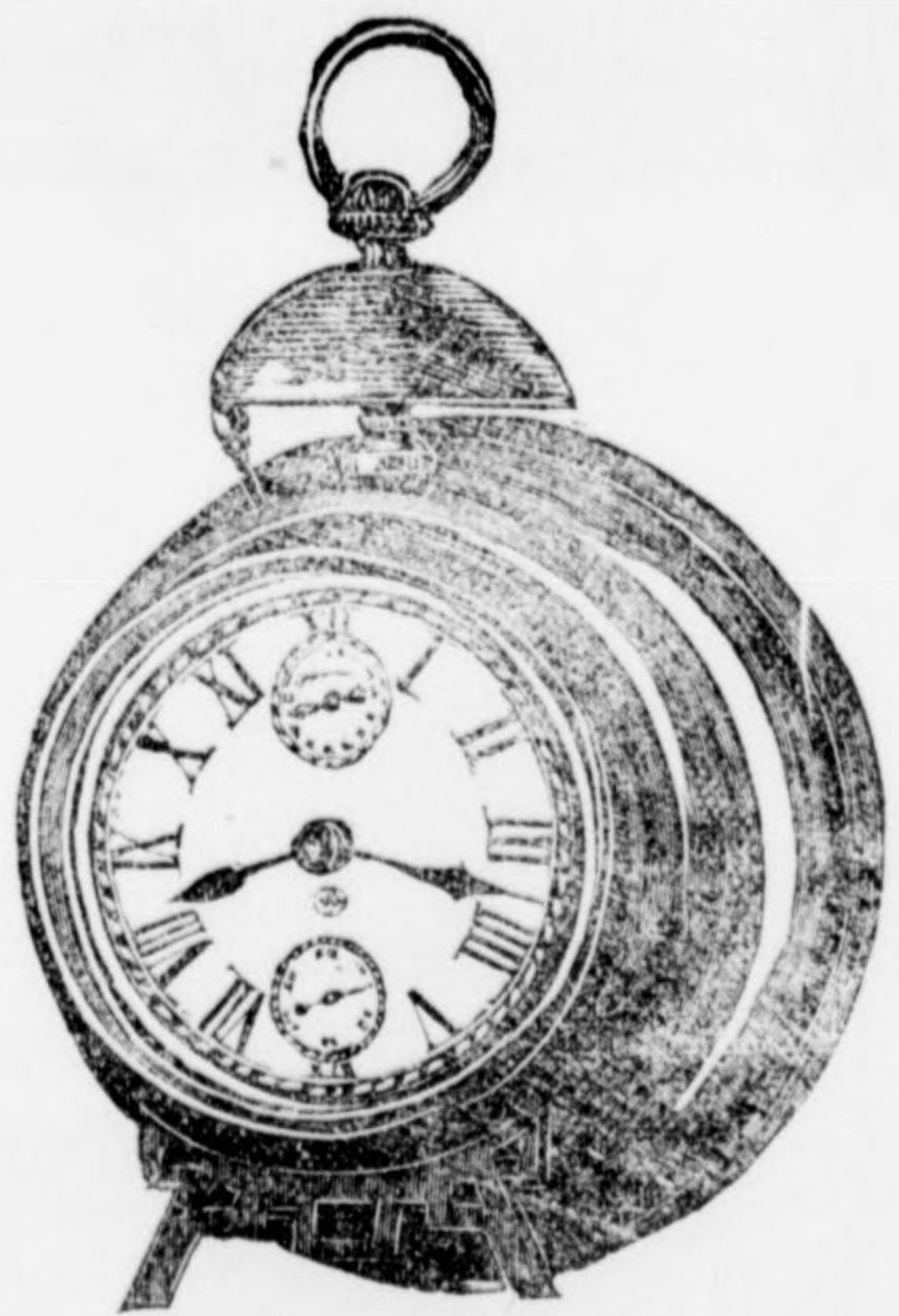
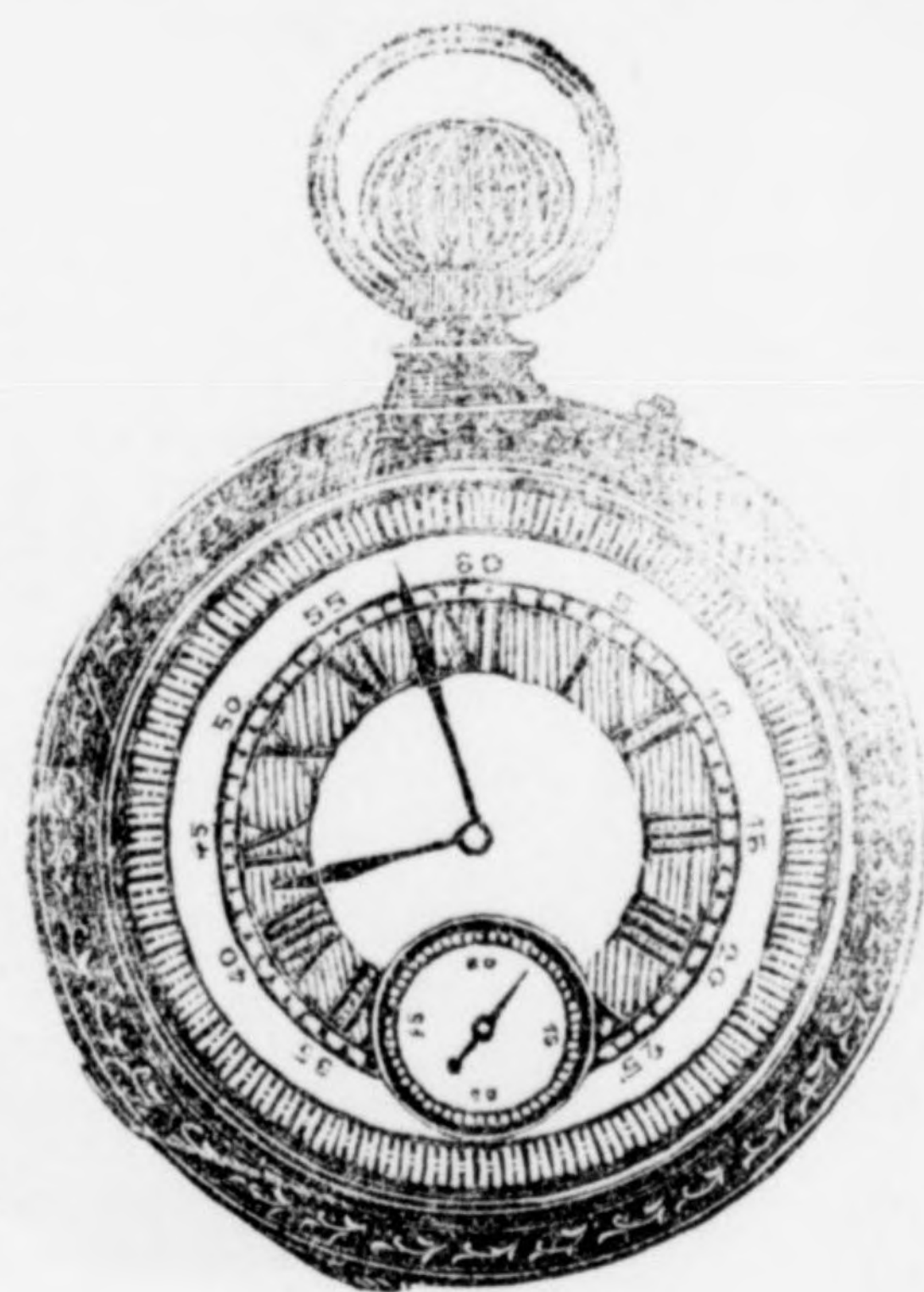
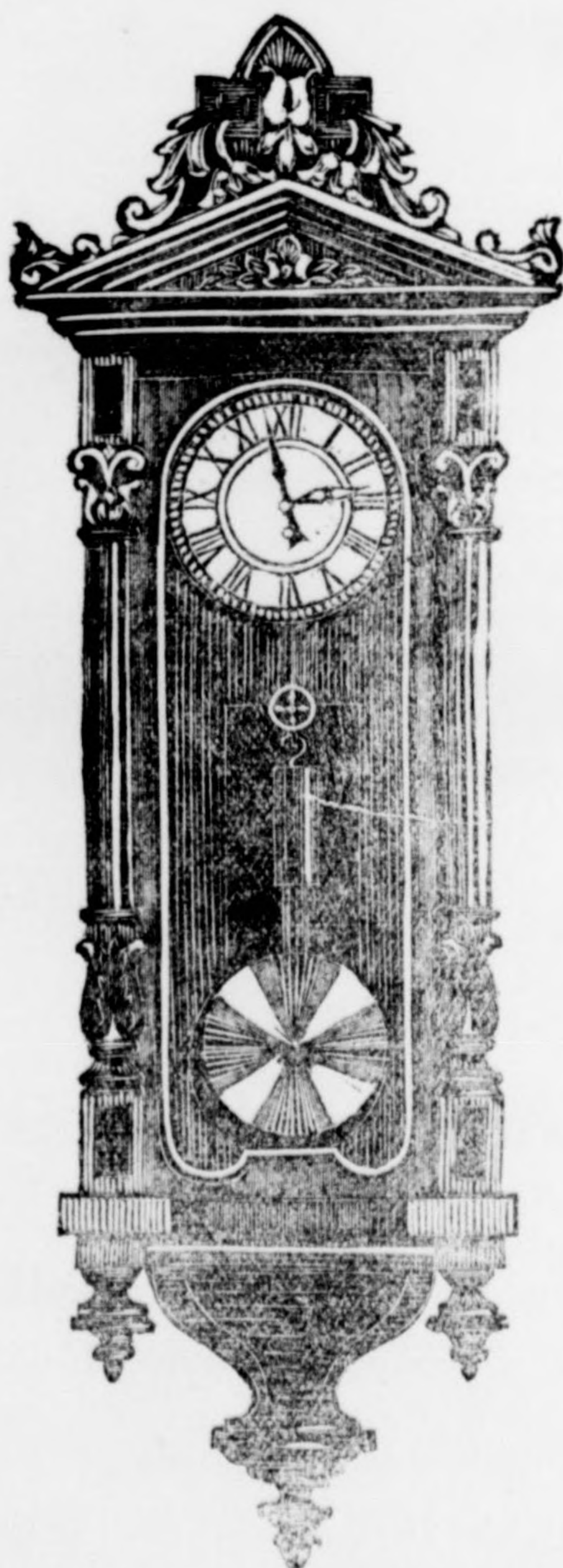
Bárminemü javítások műhelyemben a legjutányosabb árért elkészíttetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A n. t. községnek becses pártfogását kérve, maradok mély tisztelettel

Schack Ferencz,

aranyműve ékszerész és óras.

Ébresztő-óra. Ára 3 frt.